

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

॥ చతుశ్చత్వారింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ చతుశ్చత్వారింశః సర్గః ॥

రాత్రౌ వానరాణాం రక్షసాం చ ఘోరం యుద్ధం అంగదేనేంద్రజిత్పరాజయో
మాయాతోఽదృశ్యమానేనేంద్రజితా శ్రీరామలక్ష్మణయోర్నాగపాశైర్బంధనం

యుధ్యతామేవ తేషాం తు తదా వానరరక్షసాం |

రవిరస్తం గతో రాత్రిః ప్రవృత్తా ప్రాణహరిణీ || 6.44.1 ||

అన్యోన్యం బద్ధవైరాణాం ఘోరాణాం జయమిచ్ఛతాం |

సంప్రవృత్తం నిశాయుద్ధం తదా వానరరక్షసాం || 6.44.2 ||

రాక్షసోఽసీతి హరయో వానరోఽసీతి రాక్షసాః |

అన్యోన్యం సమరే జఘ్నుస్తస్మింస్తమసి దారుణే || 6.44.3 ||

హత దారయ చైహీతి కథం విద్రవసీతి చ |

ఏవం సుతుములః శబ్దస్తస్మిన్ సైన్యే తు శుశ్రువే || 6.44.4 ||

కాలాః కాంచనసన్నాహస్తస్మింస్తమసి రాక్షసాః |

సంప్రదృశ్యంత శైలేంద్రా దీప్తాషధివనా ఇవ || 6.44.5 ||

తస్మింస్తమసి దుష్పారే రాక్షసాః క్రోధమూర్ఛితాః |

పరిపేతుర్మహావేగా భక్షయంతః ప్లవంగమాన్ || 6.44.6 ||

తే హయాన్ కాంచనాపీడాన్ ధ్వజాంశ్చాశీవిషోపమాన్ |

ఆఘ్రత్య దశనైస్తీక్ష్ణైర్భీమకోపా వ్యదారయన్ || 6.44.7 ||

వానరా బలినో యుద్ధేఽక్షోభయన్ రాక్షసీ చమూం ।
కుంజరాన్ కుంజరారోహన్ పతాకాధ్వజినో రథాన్ ॥ 6.44.8 ॥

చకర్షుశ్చ దదంశుశ్చ దశనైః క్రోధమూర్చ్ఛితాః ।
లక్ష్మణశ్చాపి రామశ్చ శరైరాశీవిషోపమైః ॥ 6.44.9 ॥

దృశ్యాదృశ్యాని రక్షాంసి ప్రవరాణి నిజఘ్నతుః ।
తురంగఖురవిధ్వస్తం రథనేమిసముత్థితం ॥ 6.44.10 ॥

రురోధ కర్ణనేత్రాణి యుధ్యతాం ధరణీరజః ।
వర్తమానే తథా ఘోరే సంగ్రామే లోమహర్షణే ।
రుధిరౌఘా మహాఘోరా నద్యస్తత్ర విసుస్రువః ॥ 6.44.11 ॥

తతో భేరీమృదంగానాం పణవానాం చ నిఃస్వనః ।
శంఖనేమిస్వనోన్మిత్రః సంబభూవాద్భుతోపమః ॥ 6.44.12 ॥

హతానాం స్తనమానానాం రాక్షసానాం చ నిఃస్వనః ।
శస్త్రానాం వానరాణాం చ సంబభూవాత్త దారుణః ॥ 6.44.13 ॥

హతైర్వానరముఖ్యైశ్చ శక్తిశూలపరశ్వధైః ।
నిహతైః పర్వతాకారై రాక్షసైః కామరూపిభిః ॥ 6.44.14 ॥

శస్త్రపుష్పోపహారా చ తత్రాసీద్ యుద్ధమేదినీ ।
దుర్జ్ఞేయా దుర్నివేశా చ శోణితాస్త్రావకర్దమా ॥ 6.44.15 ॥

సా బభూవ నిశా ఘోరా హరిరాక్షసహారిణీ ।
కాలరాత్రీవ భూతానాం సర్వేషాం దురతిక్రమా ॥ 6.44.16 ॥

తతస్తే రాక్షసాస్తత్ర తస్మింస్తమసి దారుణే ।
రామమేవాభ్యవర్తంత సంహృష్టాః శరవృష్టిభిః ॥ 6.44.17 ॥

తేషామాపతతాం శబ్దః క్రుద్ధానామపి గర్జతాం |
ఉద్వర్త ఇవ సప్తానాం సముద్రాణామభూత్ స్వనః || 6.44.18 ||

తేషాం రామః శరైః షడ్భిః షడ్ జఘాన నిశాచరాన్ |
నిమేషాంతరమాత్రేణ శరైరగ్నిశిఖోపమైః || 6.44.19 ||

యజ్ఞశత్రుశ్చ దుర్ధర్షో మహాపార్శ్వమహోదరౌ |
వజ్రదంష్ట్రౌ మహాకాయస్తౌ చోభౌ శుకసారణౌ || 6.44.20 ||

తే తు రామేణ బాణౌఘైః సర్వమర్మసు తాడితాః |
యుద్ధాదపసృతాస్తత్ర సావశేషాయుషోభవన్ || 6.44.21 ||

నిమేషాంతరమాత్రేణ ఘోరైరగ్నిశిఖోపమైః |
దిశశ్చకార విమలాః ప్రదిశశ్చ మహారథః || 6.44.22 ||

యే త్వన్యే రాక్షసా వీరా రామస్యాభిముఖే స్థితాః |
తేఽపి నష్టాః సమాసాద్య పతంగా ఇవ పావకం || 6.44.23 ||

సువర్ణపుంఖైర్విశిఖైః సంపతద్భిః సమంతతః |
బభూవ రజనీ చిత్రా ఖద్యోతైరివ శారదీ || 6.44.24 ||

రాక్షసానాం చ నినదైర్భీరీణాం చైవ నిఃస్వనైః |
సా బభూవ నిశా ఘోరా భూయో ఘోరతరాభవత్ || 6.44.25 ||

తేన శబ్దేన మహతా ప్రవృద్ధేన సమంతతః |
త్రికూటః కందరాకీర్ణః ప్రవ్యాహరదివాచలః || 6.44.26 ||

గోలాంగూలా మహాకాయాస్తమసా తుల్యవర్చసః |
సంపరిష్వజ్య బాహుభ్యాం భక్షయన్ రజనీచరాన్ || 6.44.27 ||

అంగదస్తు రణే శత్రూన్ నిహంతుం సముపస్థితః |
రావణిం నిజఘానాశు సారథిం చ హయానపి || 6.44.28 ||

ఇంద్రజిత్ తు రథం త్యక్త్వా హతాశ్వో హతసారధిః |
అంగదేన మహాకాయస్తత్రైవాంతరధీయత || 6.44.29 ||

తత్ కర్మ వాలిపుత్రస్య సర్వే దేవాః సహర్షిభిః |
తుష్టువుః పూజనార్హస్య తౌ చోభౌ రామలక్ష్మణౌ || 6.44.30 ||

ప్రభావం సర్వభూతాని విదురింద్రజితో యుధి |
తతస్తే తం మహాత్మానం దృష్ట్వా తుష్టాః ప్రధర్షితం || 6.44.31 ||

తతః ప్రహృష్టాః కపయః ససుగ్రీవవిభీషణాః |
సాధుసాధ్వీతి నేదుశ్చ దృష్ట్వా శత్రుం పరాజితం || 6.44.32 ||

ఇంద్రజిత్ తు తదానేన నిర్జితో భీమకర్మణా |
సంయుగే వాలిపుత్రేణ క్రోధం చక్రే సుదారుణం || 6.44.33 ||

సోఽంతర్ధానగతః పాపౌ రావణీ రణకర్షితః |
బ్రహ్మదత్తవరో వీరో రావణిః క్రోధమూర్చ్ఛితః || 6.44.34 ||

అదృశ్యో నిశితాన్ బాణాన్ ముమోచాశనివర్చసః |
రామం చ లక్ష్మణం చైవ ఘోరైర్నాగమయైః శరైః || 6.44.35 ||

బిభేద సమరే క్రుద్ధః సర్వగాత్రేషు రాక్షసః |
మాయయా సంవృతస్తత్ర మోహయన్ రాఘవౌ యుధి || 6.44.36 ||

అదృశ్యః సర్వభూతానాం కూటయోధీ నిశాచరః |
బబంధ శరబంధేన భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ || 6.44.37 ||

తౌ తేన పురుషవ్యాఘ్రౌ క్రుద్ధేనాశీవిషైః శరైః |
సహసాభిహతౌ వీరౌ తదా ప్రేక్షంత వానరాః || 6.44.38 ||

ప్రకాశరూపస్తు యదా న శక్త -
స్తౌ బాధితుం రాక్షసరాజపుత్రః |

మాయాం ప్రయోక్తుం సముపాజగామ

బబంధ తౌ రాజసుతౌ దురాత్మా || 6.44.39 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే చతుశ్చత్వారింశః సర్గః ||